

El vincle emocional: primers moments de vida

El programa mare-bebè cangur va néixer per necessitat, com totes les coses creatives

Entrevista a Hilda Botero
 Psicoanalista a Bogotà

Hilda Botero és psicoanalista a Bogotà (Colòmbia), on assessora la part emocional dels **programes mare-bebè cangur**. La seva feina se centra en l'atenció emocional a les mares i a les famílies en els hospitals de nounats perquè els vincles emocionals no es deteriorin. Botero ha visitat Sant Pere Claver - Fundació Sanitària per compartir la seva experiència amb els professionals.

Quina rellevància tenen les primeres relacions social nostra vida?

Tots construïm una relació emocional primària amb la mare i el ventre. En néixer és vital romandre al costat de la mare i aquest vincle tan estret per donar temps a una separació lenta. No és el mateix acabat de néixer que està amb la seva mare tota l'estona, que un altre que és traslladat a una unitat de nounats. El tipus de relació que es construeix és molt important. En funció de com hagis configurat la relació amb la teva mare, tu ara ets i et desenvoluparàs d'una forma característica –simpàtica, freda, tímida, etc.–. Les situacions de separació repercuten en la vida adulta i en funció de com aquestes s'hagin construïdes s'harmonitzin generen un model relacional específic que es desplega durant la vida de forma natural.

Quines repercussions tenen a la vida adulta aquestes primeres relacions?

Les arrels emocionals forjades a la infància s'observen en el caràcter, la personalitat i les patologies dels estats mentals adults. Però les experiències de la infància no són deterministes. En la mesura en què creixem i plantegem contactes amb altres persones, proposem els nostres models relacionals amb els demés. Així anem construint i alhora reparant també els nostres propis models, ja que es posen permanentment en cada intercanvi personal o grupal. Un pot escollir com desenvolupar-se a la vida d'acord a l'aprenentatge emocional que anem obtenint a cada posada i a cada moment del model de relació que construïm.

La mare és la figura que té més pes?

La mare té més pes que altres figures perquè és la primera ment amb la qual el nen es posa en contacte, ja des del ventre. D'alguna manera, tot el que passa per la ment de la mare va deixant petjada en el bebè. Segons com la mare estigui sostinguda, acompanyada, recolzada pel seu company, aquest bebè tindrà un millor estat mental i una millor disposició emocional cap a la felicitat i la salut mental. Des de ben petit crea arrels per al desenvolupament de la personalitat.

Per què aquestes arrels no són deterministes?

No, no hi ha determinisme. Crec que l'únic determinisme és que no estem determinats. Les disposicions que comencen a florir quan neixem, d'acord a com et rep la comunitat humana i que posa a la teva disposició per a l'aprenentatge emocional, crea una dansa relacional entre el món i tu. Les experiències es van composant, millorant, resignificant-se i adequant-se a mesura que ens relacionem els uns amb els altres, creixem, i madurem en la relació, no pas en l'aïllament. Cadascú posa aquest model a prova amb cadascuna de les persones, les coses, les situacions amb què es relaciona. Les persones en funció de com siguin, millorar o empitjorar el teu model relacional.

Quines edats del nen són les més determinants?

Des del ventre de la mare fins als 3 i 5 anys. En aquest període és molt important que la mare tingui un bon estat emocional, econòmic, i se senti recolzada i acompanyada i no perseguida per tothom, perquè pugui estar amb el seu fill durant aquests anys, que són els que formen els pilars i els ciments de tot el desenvolupament de la personalitat.

"L'infant desenvolupa la seva personalitat des del ventre de la mare i fins als 5 anys"

Si les nostres primeres relacions no són deterministes, quina capacitat de correcció tenim?

Bastant. A excepció dels estats emocionals deplorable per situacions de malaltia mental, tenim una gran capacitat per explorar-nos i resisteix. Tenim flexibilitat per no plantar-nos a mirar la vida només des d'una perspectiva infantil, quan la vida ens exigeix relacions i solucions més adultes. Depèn de nosaltres utilitzar tota aquesta feina que fem amb nosaltres mateixos. És el creixement emocional i el desenvolupament de la personalitat.

Quina aplicació té tot aquest coneixement en els pacients?

En psicoanàlisi un no repeteix la teoria com si fos una camisa de força. L'exercici del psicoanàlisi intenta entendre com funciona la personalitat del pacient i, amb algun apropament verbal, li proposa una intervenció a través d'hipòtesis per explorar i per la seva pròpia personalitat. El treball el fa el pacient. No es tracta de donar consells, normes, ni res de tot això. El pacient fa un treball emocional amb els seus aspectes de personalitat, amb els seus errors, i fins i tot amb les seves virtuts per satisfer amb elles, per utilitzar-les en benefici del seu propi creixement emocional i no en la seva contra.

Què els hi passa als bebès que són separats de la mare només neixen?

Des del meu punt de vista tenen riscos. No hi ha pitjor situació que la separació de la seva mare. En general, aquests bebès són prematurs, malalts o tenen baix pes, però són traslladats a la unitat de nounats. Encara que la separació de la mare sigui temporal, els primers moments del bebè. Després d'un temps al ventre de la mare és una ruptura de la separació i té conseqüències importants: els nens queden molt aïllats a la incubadora configurant estats mentals difícils i una personalitat, petjades de solitud, melancòlia. Per això és tan important treballar la relació amb els nounats i que la mare tingui la possibilitat d'estar les 24 hores del dia amb el bebè. El mètode cangur és una gran proposta perquè no només és una proposta d'embaràs sinó especialment emocional.

En què consisteix el programa mare-bebè cangur?

Va néixer als hospitals colombians a finals de la dècada dels 70. Es va decidir que les mares fossin les que donessin cura als bebès –en cas dels bebès que havien superat ja problemes mèdics–. Es va observar que els nens evolucionaven més ràpidament i rebien l'alta més ràpidament. A mitjans dels 90 el mètode va evolucionar i ja hi havia cangur ambulatori: la mare podia endur-se el bebè a casa, fins i tot amb molt baix pes, amb la condició de que algú l'ajudés en la seva tasca de mare-cangur. Una mare sola no pot estar 24 hores al bebè enganxat al seu pit. Des de la Fundació Cangur a Colòmbia també hem observat que els vincles entre pare i fill, i fins i tot els vincles familiars, són molt millors gràcies a aquest programa. Un dels aspectes a ressaltar és el menys risc d'abandonament i menys condicions de maltractament.

El programa va néixer a Colòmbia per falta d'incubadores?

Per pura necessitat, com neixen les coses creatives a la vida. En un hospital maternoinfantil públic la situació de la unitat de nounats era sovint precària. Els bebès amb situacions mèdiques resoltes, però amb una necessitat enorme de romandre a la incubadora per aconseguir la seva capacitat de regular la calor corporal, van passar al pit de les seves mares i elles es van convertir en incubadores vivents. Vam donar temps a que la natura s'expressés, tant físicament com emocionalment. Ara el programa s'està estenent i està a molts llocs del món. El programa mare-bebè cangur intrahospitalari està molt més implantat que l'ambulatori, perquè causa més por entre els metges d'altres països. A Colòmbia es fa molt la versió ambulatoria, el seguiment és permanent i la vigilància de la Fundació Cangur és curosa. Fins al moment no s'ha presentat cap

"El mètode cangur és una gran solució només com a en física, sinó especialment emocional"

problema diferent als quotidians a l'hospital. En canvi sí s'han comprovat beneficis enormes, físics i emocionals.

Llegir més sobre el [programes mare-bebè cangur](#)

Llegeix més articles a ["la càpsula"](#)

Visita la web de [Sant Pere Claver - Fundació Sanitària](#)

Entrevista Núria Jar,

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03
info@spcsalut.org | www.spcsalut.org
